

GRECO
Group of States against Corruption
Groupe d'États contre la corruption

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Pieņemts: 2019. gada 22. martā
Publicēts: 2019. gada 3. jūnijā

Vispārējas pieejamības
Greco RC4(2019)6

CETURTĀ NOVĒRTĒŠANAS KĀRTA

Korupcijas novēršana parlamenta deputātu,
tiesnešu un prokuroru darbībā

OTRAIS ATBILSTĪBAS ZIŅOJUMS

LATVIJA

Pieņemts GRECO 82. plenārsēdē (Strasbūrā, 2019. gada 18.–
22. martā)

F
O
U
R
T
H

E
V
A
L
U
A
T
I
O
N

R
O
U
N
D

I. IEVADS

1. [Ceturtās novērtēšanas kārtas ziņojums](#) par Latviju tika pieņemts GRECO 58. plenārsēdē (2012. gada 7. decembrī) un publiskots 2012. gada 17. decembrī pēc Latvijas atļaujas saņemšanas. GRECO Ceturtās novērtēšanas kārtas tēma ir „Korupcijas novēršana parlamenta deputātu, tiesnešu un prokuroru darbībā”.
2. GRECO 67. plenārsēdē (2015. gada 27. martā) pieņemtajā [Atbilstības ziņojumā](#), kas tika publiskots 2015. gada 14. aprīlī, tika secināts, ka Latvija ir apmierinoši ieviesusi vai apmierinoši risinājusi tikai divas no četrpadsmit Ceturtās novērtēšanas kārtas ziņojumā sniegtajām rekomendācijām. Ņemot vērā šo rezultātu, GRECO secināja, ka tik zems rekomendāciju ieviešanas atbilstības rādītājs ir „globāli neapmierinošs” Reglamenta 31. panta 8.3. punkta izpratnē. Tādēļ GRECO nolēma piemērot 32. panta 2.(i) punkta noteikumus, kas attiecas uz dalībvalstīm, kas rīkojas neatbilstoši kopējā novērtējuma ziņojuma rekomendācijām, un lūdza Latvijas delegācijas vadītāju nodrošināt progresa ziņojumu par neizpildīto rekomendāciju ieviešanas gaitu.
3. GRECO 71. plenārsēdē (2016. gada 18. martā) pieņemtajā [Atbilstības starpziņojumā](#), kas tika publiskots 2016. gada 7. aprīlī, tika secināts, ka Latvija īstenojusi tikai dažus maznozīmīgus pasākumus. Proti, pilnībā ieviestas tikai divas no četrpadsmit rekomendācijām. Attiecīgi GRECO atkārtoti secināja, ka tik zems rekomendāciju ieviešanas atbilstības rādītājs ir „globāli neapmierinošs” Reglamenta 31. panta 8.3. punkta izpratnē. Atbilstoši 32. panta otrās daļas (ii.a) apakšpunktam GRECO vērsa Latvijas delegācijas vadītāja uzmanību neatbilstībai attiecīgajām rekomendācijām un nepieciešamībai veikt mērķtiecīgas darbības, lai, cik vien ātri iespējams, sasniegtu turpmāku progresu. Papildus atbilstoši Reglamenta 31. panta 8.2. punktam un tā grozījumiem GRECO aicināja Latvijas delegācijas vadītāju līdz 2017. gada 31. martam iesniegt ziņojumu par veiktajiem pasākumiem atlikušo rekomendāciju īstenošanā.
4. GRECO 76. plenārsēdē (2017. gada 23. jūnijā) pieņemtajā [Otrajā atbilstības starpziņojumā](#), kas publiskots 2017. gada 1. augustā, tika secināts, ka Latvija ir veikusi vairākus atzīstami vērtējamus pasākumus, apmierinoši ieviešot sešas no četrpadsmit un daļēji ieviešot trīs rekomendācijas, piecas rekomendācijas ieviestas netika. GRECO tādējādi secināja, ka rekomendāciju ieviešanas atbilstības rādītājs vairs nav “globāli neapmierinošs”. 32. panta piemērošana tika pārtraukta, un Latvijai tika lūgts iesniegt papildu informāciju par atlikušo rekomendāciju ieviešanu. Šis ziņojums tika saņemts 2018. gada 16. novembrī un ir šī Otrā atbilstības ziņojuma pamatā.
5. Šajā [Otrajā atbilstības ziņojumā](#) izvērtēts progress, kas sasniegts, ieviešot pārējās rekomendācijas, kopš pēdējā atbilstības starpziņojuma (ii., iii., v., vii., x., xi., xiii. un xiv. rekomendācija), un tajā sniegts vispārējs Latvijas atbilstības šīm rekomendācijām novērtējums.
6. GRECO izvēlējās Nīderlandi (attiecībā uz parlamenta deputātiem) un Igauniju (attiecībā uz tiesu iestādēm), lai tās ieceltu atbilstības procedūras ziņotājus. Ieceltie ziņotāji bija Marja VAN DER VERFA /Marja VAN DER WERF/, kura pārstāv Nīderlandi, un Mari-Līsa SOTA /Mari-Liis SÖÖT/, kura pārstāv Igauniju. Atbilstības ziņojuma sagatavošanā ziņotājiem atbalstu sniedza GRECO Sekretariāts.

II. ANALĪZE

Korupcijas novēršana parlamenta deputātu darbībā

ii. rekomendācija

7. *GRECO ieteica noteikt kārtību, kā parlamenta deputāti veido attiecības ar lobētājiem un citām trešajām pusēm, kas vēlas ietekmēt likumdošanas procesu.*
8. *GRECO atgādina, ka šī rekomendācija Otrajā atbilstības starpziņojumā tika atzīta par neizpildītu. Notika diskusijas un tika izstrādāti priekšlikumi normatīvo aktu grozījumiem, taču vairāk nekā četrus gadus pēc Ceturtās novērtēšanas kārtas Atbilstības ziņojuma pieņemšanas tie nav nesuši nekādu taustāmu rezultātu.*
9. *Latvijas atbildīgās institūcijas ziņoja par zināmu progresu attiecībā uz parlamenta darba caurskatāmību. 2017. gada 18. augustā Latvijas Republikas prezidents nāca klajā ar priekšlikumiem likumdošanas procesa caurskatāmības pilnveidošanai, tostarp atklāt informāciju par konsultācijām, kas notikušas likumprojekta sagatavošanas posmā. Šo piedāvājumu kopā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) projektu, kas tika sagatavots 2016. gadā un ietver detalizētus noteikumus par informācijas publiskošanu par konsultācijām ar trešajām personām, kas notikušas dažādos likumdošanas posmos (tostarp attiecībā uz komisiju darbu), izskatīja Saeimas Juridiskā komisija. Komisija 2017. gada 17. decembrī lēma par šo priekšlikumu atbalstīšanu un sāka darbu pie Saeimas Kārtības ruļļa grozījumiem. Grozījumu projektu, ko sagatavoja iepriekšējais sasaukums, pārņēma jaunievēlētā Saeima, grozījumi ir pieņemti pirmajā lasījumā un pašlaik atrodas parlamentārajā apspriešanās. Savukārt Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja iepriekšējā Saeimas sasaukuma laikā sagatavotie priekšlikumi lobēšanas tiesiskā regulējuma pilnveidošanai gaida jaunievēlētās Saeimas izskatīšanu.*
10. *GRECO ņem vērā iesniegto jaunāko informāciju. Šķiet, ka ir sasniegts zināms progress, lai panāktu lielāku caurskatāmību likumdošanas procesā: Saeimas Kārtības ruļļa grozījumu projekts ir izskatīts pirmajā lasījumā un paredzams, ka tiks pieņemts 2019. gada pirmajā pusē. Tā uzskatāma par pozitīvu rīcību, tomēr ii. rekomendācija ietver papildu darbības, proti, specifisku noteikumu par lobēšanu ieviešanu. Lai arī priekšlikumus par lobēšanas tiesisko regulējumu sagatavoja Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs iepriekšējā Saeimas sasaukuma laikā, jāsaprot, kā un vai jaunievēlētais likumdevējs atsāks darbu saistībā ar šiem priekšlikumiem. Saeima atkārtoti apliecinājusi, ka grozījumi par lobēšanas jautājumiem atrodas izskatīšanā kopš 2012. gada, un tas norāda uz faktu, ka nav sasniegts nekāds taustāms rezultāts. GRECO izsaka nožēlu, ka nav veiktas mērķtiecīgākas darbības un ieviesti būtiski jauninājumi.*
11. *GRECO secina, ka ii. rekomendācija joprojām nav izpildīta.*

iii. rekomendācija

12. *GRECO ieteica (i) pārskatīt un atjaunot Ētikas kodeksu un (ii) papildināt to ar praktiskiem pasākumiem, lai nodrošinātu adekvātas ētikas un korupcijas novēršanas vadlīnijas un atbalstu Saeimas deputātiem (iii. rekomendācija).*
13. *GRECO norāda, ka šī rekomendācija Otrajā atbilstības starpziņojumā tika atzīta par neizpildītu. Lai arī GRECO ņēma vērā iekšējās diskusijas un iniciatīvas, kas bija paredzētas integritātes mehānismu ieviešanai Saeimā, tie vēl ir jāievieš praksē.*

14. Latvijas atbildīgās institūcijas norāda, ka tās paredz izmaiņas Ētikas kodeksā pēc Saeimas Kārtības ruļļa grozījumu pieņemšanas (skatīt arī ii. un v. rekomendācijas par paredzamajām izmaiņām attiecībā uz likumdošanas procesa caurskatāmību un attiecīgi ētikas normu ieviešanu). Nav sniegta informācija par pieejamiem ieteikumu un konsultāciju mehānismiem (un to efektīvu ieviešanu) Saeimas deputātiem saistībā ar ētikas un korupcijas novēršanas jautājumiem.
15. GRECO pieņem zināšanai iecerēto nodomu aktualizēt Saeimas Ētikas kodeksu. Taču šiem plāniem vēl efektīvi jāīstenojas praksē. GRECO izsaka nožēlu, ka nav ieviesti nekādi specifiski, jauni ieteikumu un konsultāciju mehānismi par Saeimas deputātu ētikas jautājumiem.
16. GRECO secina, ka iii. rekomendācija joprojām nav izpildīta.

v. rekomendācija

17. *GRECO iesaka turpināt attīstīt un precizēt Saeimas darbības kārtību tā, lai, nodrošinot Ētikas kodeksa ievērošanu, kā arī lai novērstu interešu konfliktus, šī kārtība darbotos proaktīvi un efektīvi.*
18. GRECO norāda, ka šī rekomendācija nebija izpildīta Otrajā atbilstības starpziņojumā. GRECO ņēma vērā iesniegto grozījumu projektu, lai stiprinātu korupcijas un interešu konfliktu novēršanas noteikumus Saeimā, kā arī lai pastiprinātu Saeimas integritātes ietvaru. Šie bija plāni, kuriem bija efektīvi jāīstenojas praksē.
19. Latvijas atbildīgās institūcijas ziņo par Saeimas Kārtības ruļļa grozījumu projektu, kas ļautu Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijai rīkoties *ex officio*, lai nodrošinātu Ētikas kodeksa piemērošanu. Grozījumu projektu, ko sagatavoja iepriekšējais sasaukums, pārņēma jaunievēlētais Saeima; grozījumi ir pieņemti pirmajā lasījumā un pašlaik atrodas parlamentārajā apspriešanās.
20. Tāpat KNAB ir sagatavojis likuma Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā (turpmāk "Likums par interešu konflikta novēršanu") grozījumu projektu, kurā cita starpā ietverta prasība *ad hoc* informācijas atklāšanai, ja radies interešu konflikts starp Saeimas deputāta privātajām interesēm un jautājumu, kas atrodas izskatīšanā parlamentā. Saeima pieņēmusi minētos grozījumus pirmajā lasījumā, un tie pašlaik atrodas parlamentārajā apspriešanās pirms otrā lasījuma un formālās pieņemšanas, kas paredzēta 2019. gada pirmajā pusgadā.
21. GRECO ņem vērā pasākumus, par kuriem ziņots un kuru mērķis ir uzlabot prevencijas un proaktivitātes pasākumus Saeimā ar integritāti saistītajos jautājumos (tā vietā, lai rīkotos, kad nelikumīga rīcība jau notikusi). Taču GRECO uzsver, ka minētie likumprojekti vēl jāpieņem, un, vēl būtiskāk – efektīvi jāievieš praksē. Lai arī GRECO parasti novērtē likumprojektu izstrādi, GRECO pastāvīgi uzsver, ka, lai likumprojektiem/noteikumiem būtu pietiekama ticamība, tiem jāsaņem politisks atbalsts. Ir pagājuši septiņi gadi kopš Ceturtās novērtēšanas kārtas ziņojuma par Latviju pieņemšanas, un iestāžu ieguldītās pūles sagatavojot tiesību aktu projektus, lai veicinātu v. rekomendācijas izpildi, nav īstenojušās. Turklāt šīs rekomendācijas galvenais mērķis ir ne tikai vai vienīgi izklāstīt noteikumus (ar to saprotot, ka noteikumu/tiesību aktu ieviešana ir turpmākās rīcības priekšnoteikums), bet drīzāk izveidot efektīvus un proaktīvus iekšējos mehānismus, lai uzlabotu parlamenta darba kultūru. GRECO vēlreiz rosina institūcijām veikt mērķtiecīgākas darbības šajā jomā.
22. GRECO secina, ka v. rekomendācija joprojām nav izpildīta.

vii. rekomendācija

23. *GRECO ieteica (i) stiprināt attiecīgo tiesnešu pašpārvaldes institūciju lēmumu ietekmi (piem., Tieslietu padome un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija) tiesnešu iecelšanā, atkārtotā iecelšanā un karjeras attīstībā; un (ii) pārvērtēt pilnvaras, kādas šajā jomā piešķirtas Saeimai, tai skaitā ierobežojot tās līdz kompetentu tiesnešu institūciju izvirzīto tiesnešu kandidatūru apstiprināšanai, tādējādi mazinot politiskās ietekmes riskus.*
24. GRECO norāda, ka Otrajā atbilstības starpziņojumā šī rekomendācija tika atzīta par daļēji izpildītu. GRECO ņēma vērā ieviešanas procesā esošos pasākumus, tostarp likumprojektu, kura mērķis bija paplašināt Tieslietu padomes pilnvaras. Taču GRECO uzsvēra, ka Padomes izšķirošās ietekmes jautājums attiecībā uz visu kategoriju tiesnešu iecelšanu, atkārtotu iecelšanu un atlaišanu vēl joprojām ir jārisina. Tāpat GRECO atkārtoti pauda bažas par politiskās iejaukšanās riskiem šajos personai būtiskajos tieslietu karjeras brīžos.
25. Latvijas atbildīgās institūcijas norādījušas, ka grozījumi Likumā par tiesu varu stājās spēkā 2018. gada 12. februārī. Grozījumi būtiski sašaurina izpildvaras un likumdevēja varas pilnvaras tieslietās, jo kopš grozījumiem Tieslietu padome pieņem lēmumus šādās jomās: rajona tiesas priekšsēdētāja iecelšana un atbrīvošana, rajona tiesas vai apgabaltiesas tiesnešu kandidātu izvirzīšana (ņemot vērā Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas apsvērumus); lemj par pārceļšanu; nosaka atlases, apmācību un kvalifikācijas eksāmenu procedūru; apstiprina mācību programmu saturu; apstiprina apgabaltiesu sadalījumu; pieņem lēmumus par tiesu reorganizācijas plāniem; sagatavo budžeta pieprasījumus tās darbības nodrošināšanai un iesniedz tos Finanšu ministrijā.
26. Īpaši attiecībā uz vii. rekomendācijas otro daļu tika lemts, ka Saeima arī turpmāk būs atbildīga par rajona un apgabaltiesu tiesnešu formālo iecelšanu, balstoties uz Tieslietu padomes ieteikumiem. Institūcijas iesniedz informāciju par iecelšanas procesiem kopš Ceturtās novērtēšanas kārtas ziņojuma par Latviju: Saeima ievēroja visus Tieslietu padomes iesniegtos piedāvājumus, izņemot vienu gadījumu, kad kandidāts netika paturēts. Tas nebija politiski motivēts lēmums, bet drīzāk bija saistīts ar kandidāta nepiemērotību (neatbilstošas kandidāta personīgās īpašības, attieksme pret darbu un attiecībām ar kolēģiem, negatīva atsauksme no tiesas priekšsēdētāja, pie kura notika stažēšanās).
27. GRECO novērtē minētos jauninājumus, kuru mērķis ir paplašināt un stiprināt Tieslietu padomes kompetences atbilstoši institūciju norādītajam iepriekšējos atbilstības ziņojumos, kas tagad ir ieviesti ar grozījumiem likumā Par tiesu varu. Tas atbilst vii. rekomendācijas pirmajai daļai.
28. Attiecībā uz vii. rekomendācijas otro daļu GRECO norāda, ka iepriekš minētās tieslietu reformas ietvaros institūcijas lēma par Saeimas lomas saglabāšanu, formāli ieceļot tiesneša amatā, pamatojoties uz Tieslietu padomes nesaistošu atzinumu. Kopš Ceturtās novērtēšanas kārtas ziņojuma par Latviju pieņemšanas 2012. gadā Saeima vienmēr ir sekojusi Tieslietu padomes ieteikumiem ar vienu izņēmumu, kurā kandidāts neatbilda prasītajai kvalifikācijai. Šī vii. rekomendācijas daļa uzskatāma par izpildītu.
29. Ņemot vērā iepriekš minēto, GRECO secina, ka vii. rekomendācija ir izpildīta apmierinošā veidā.

30. Ņemot vērā to, GRECO ir atkārtoti uzsvērusi, ka tiesnešu iecelšanā ir svarīgi samazināt gan izpildvaras, gan likumdevēja lomu. Ministru komitejas Ieteikums CM/REC(2010)12 dalībvalstīm jautājumā par tiesnešu neatkarību, efektivitāti un pienākumiem paredz dot priekšroku neatkarīgai un profesionālai institūcijai, kas pieņem lēmumus par tiesnešu iecelšanu vispārējās tiesās (tiesās, kas nav konstitucionālās tiesas) un kuru ieteikumiem būtu jāseko pārējiem varas atzariem. Tiesnešu pamatprincipos (Magna Carta) papildināts, ka lēmumus par tiesnešu atlasi, nominēšanu un profesiju jāpieņem institūcijai, kas ir atbildīga par neatkarības nodrošināšanu. Eiropas Tiesnešu konsultatīvās padomes un Venēcijas komisijas paziņojumi šajā ziņā ir nepārprotami. GRECO tādējādi var tikai mudināt iestādes pārskatīt šo jautājumu un savu nostāju, izstrādājot vai turpmāk precizējot tiesību aktus/noteikumus šajā jomā, lai labāk novērstu jebkādas neatbilstošas politiskas ietekmes risku tiesnešu iecelšanā.

x. un xiii. rekomendācijas

31. *GRECO ieteica:*
- *atcelt esošo kārtību, kas tiesnešiem piešķir administratīvo imunitāti. (x. rekomendācija)*
  - *atcelt esošo kārtību, kas prokuroriem piešķir administratīvo imunitāti. (xiii. rekomendācija)*
32. GRECO atgādina, ka šīs rekomendācijas Otrajā atbilstības starpziņojumā tika atzītas par neizpildītām. GRECO ar bažām norādīja, ka šajā jomā nav panākti nekādi taustāmi rezultāti, un minēja, ka administratīvā imunitāte ir pagātnes palieka, kas jāatceļ. Tāpat GRECO rosināja ieviest tūlītējus pasākumus šo jautājumu risināšanai.
33. Latvijas atbildīgās institūcijas ziņo, ka galvenais šķērslis, kas aizkavēja šīs rekomendācijas ieviešanu, proti, administratīvā aresta izslēgšana no administratīvajām sankcijām atbilstoši jaunajam 2018. gada Administratīvās atbildības likumam (kas stāsies spēkā 2020. gada 1. janvārī), ir novērsts. Tāpēc sagaidāms, ka jau tuvākajā laikā šajā jomā notiks pārmaiņas. Saistībā ar šo jautājumu Tieslietu ministrija ir izstrādājusi grozījumus likumā Par tiesu varu, ietverot administratīvās imunitātes atcelšanu; par tiem pašlaik notiek diskusijas Saeimas komisijā. Institūcijas atkārtoti uzsver, ka jebkurā gadījumā administratīvās imunitātes sistēma nav pielīdzināma tiesnešu vai prokuroru nesodāmībai par veiktajiem administratīviem pārkāpumiem, jo tie tiek izskatīti disciplinārā kārtībā.
34. GRECO norāda, ka likumprojekts par tiesnešu un prokuroru administratīvās imunitātes atcelšanu vēl joprojām atrodas ļoti agrīnā sagatavošanas posmā, tāpēc GRECO secina, ka x. un xiii. rekomendācijas joprojām nav ieviestas.

xi. rekomendācija

35. *GRECO ieteica darīt nepieciešamo, lai nodrošinātu, ka par neatbilstošu tiesnešu darbību ierosinātās disciplinārlietas tiek izspriestas pirms noilguma iestāšanās, tostarp pagarinot termiņu, cik ilgā laikā pēc pārkāpuma atklāšanas iespējams piemērot sankcijas; pārvērtējot noilguma termiņa piemērošanu vispār un atsevišķos gadījumos nosakot noilguma termiņa pārtraukumu vai atlikšanu.*
36. GRECO norāda, ka šī rekomendācija Otrajā atbilstības starpziņojumā tika atzīta par daļēji ieviestu: grozījumu projekts atradās izstrādes stadijā un tika pieņemts Saeimas pirmajā lasījumā; taču grozījumi nerasniedz xi. rekomendācijā ietvertos mērķus. Proti, GRECO atkārtoti norādīja, ka trīs mēnešu termiņš sankcijas

piemērošanai, sākot no disciplinārpārkāpuma konstatēšanas dienas, ir pārāk īss, tāpēc GRECO rosināja, lai Latvijas institūcijas pabeidz reformu, atrisinot šo problēmu.

37. Latvijas atbildīgās institūcijas norādīja, ka grozījumi Tiesnešu disciplinārās atbildības likumā stājās spēkā 2017. gada 19. jūlijā. Šie grozījumi maina veidu, kā tiek aprēķināts īpašais noilguma termiņš, proti, trīs mēneši no dienas, kad tiek ierosināta disciplinārlieta (pretēji iepriekšējai situācijai, kurā šie trīs mēneši tika skaitīti no pārkāpuma konstatēšanas dienas). Turklāt grozījumi paredz papildu pamatus noilguma pārtraukšanai vai apturēšanai. Proti, tie paredz, ka tiesneša īslaicīga prombūtne (atvaļinājums, īslaicīgs darba pārtraukums, darbnespēja vai citi iemesli) netiek ieskaitīti trīs mēnešu periodā.
38. Tāpat institūcijas norāda, ka no 2012. gada janvāra līdz 2019. februārim Tiesnešu disciplinārkolēģija ir izskatījusi 91 disciplinārlietu. Tikai četros gadījumos Tiesnešu disciplinārkolēģija un vienā gadījumā Disciplinārtiesa noraidīja lietu noilguma iestāšanās dēļ. Neviena no šiem noraidīšanas gadījumiem nenotika pēc jaunā Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma spēkā stāšanās. Tomēr tiek gatavots iepriekš minētā likuma grozījumu projekts, lai pagarinātu absolūto noilguma termiņu no diviem līdz četriem gadiem, skaitot no pārkāpuma izdarīšanas dienas. Minētie grozījumi pašlaik tiek apspriesti Saeimas komisijā.
39. GRECO novērtē pieņemtos grozījumus un cer, ka tie turpmāk novērsīs situāciju, kad disciplinārlietas netiek izskatītas noilguma iestāšanās dēļ. Laiks un pieredze rādīs, vai tas tā notiks, vai tomēr būs nepieciešami papildu pasākumi. Šajā sakarā GRECO ņem vērā institūciju papildu plānus, lai pagarinātu absolūto noilguma termiņu no diviem uz četriem gadiem. Latvijas institūcijas ir aicinātas informēt GRECO par likumprojekta, kas pašlaik atrodas apspriešanas stadijā, rezultātiem.
40. GRECO secina, ka xi. rekomendācija ir izpildīta apmierinošā veidā.

xiv. rekomendācija

41. *GRECO ieteica piešķirt lielāku prioritāti un resursus īpaši veidotām mācībām par korupcijas novēršanas (iekļaujot konfidencialitātes jautājumus un ziņošanu gadījumos, kad ir aizdomas par pārkāpumu), ētikas un godprātības tēmām, padarot tās par regulāras programmas daļu.*
42. GRECO norāda, ka Otrajā atbilstības starpziņojumā šī rekomendācija tika atzīta par daļēji izpildītu. GRECO novērtēja iestāžu centienus izstrādāt vairākas apmācības, taču pieprasīja papildu informāciju par ES projektu, kam papildus jāveicina šīs rekomendācijas turpmāka ieviešana. Tāpat GRECO uzsvēra nepieciešamību nodrošināt, ka apmācības nav saistītas tikai ar ad-hoc vai ar projektu saistītām aktivitātēm, bet veido daļu no regulārās pastāvīgās programmas visiem prokuroriem.
43. Latvijas atbildīgās institūcijas ir turpinājušas rīkoties, lai mudinātu prokurorus iesaistīties apmācībās par korupcijas novēršanu, ētiku un integritāti, piešķirot šiem jautājumiem lielāku prioritāti. Pirmkārt, jaunajiem prokuroriem profesionālās karjeras sākumā ir jāpiedalās mācībās par deontoloģiju. Tad prokuroru zināšanas par minētajām tēmām visas karjeras laikā tiek novērtētas regulāros pārbaudījumos. Treškārt, ieguldītas pastāvīgas pūles, lai nodrošinātu pienācīgu finansējumu ar ētiku un integritāti saistītiem kursiem prokuroru apmācību programmās. Šīs pūles tiek ieguldītas ne tikai tehniskās palīdzības projektu ietvaros (ES projekts, *Taisnīgums izaugsmei*, ilgst līdz 2022. gadam), bet arī, piešķirot līdzekļus valsts budžetā.

44. Lai pamatotu iepriekš minēto rīcību, institūcijas ir iesniegušas apmācību pasākumu plānu par korupcijas novēršanas un apsūdzības jautājumiem, jauno darbinieku ētiku un godprātību, kā arī par vecākajiem kolēģiem (piemēram, kursi par tiesu sistēmai piederīgo profesiju ētikas standartiem, par juridisko ētiku un starpdisciplināro ētiku utt.). Līgums starp Tiesu administrāciju un Latvijas Tiesnešu mācību centru (kas ir spēkā līdz 2024. gadam) paredz, ka reizi gadā ir obligāti jāiekļauj apmācības par korupcijas novēršanas, ētikas un integritātes jautājumiem tiesu sistēmā. Nākotnē, pēc šī līguma beigām, kad tiks izsludināts iepirkums par apmācību nodrošināšanas pakalpojumiem, kā neaizstājama komponente tehniskajā specifikācijā tiks iekļautas regulāras šāda veida apmācības.
45. GRECO atzinīgi novērtē prokuratūras papildu centienus veicināt nodarbināto izpratni par integritātes jautājumiem. GRECO uzskata, ka šie centieni jāturpina, nodrošinot, ka apmācības par integritātes jautājumiem ir daļa no regulārās, pastāvīgās programmas pašlaik un nākotnē. Tas, protams, ir nepārtraukts process.
46. GRECO secina, ka xi. rekomendācija ir izpildīta apmierinošā veidā.

III. SECINĀJUMI

47. **Nemot vērā iepriekšējos Ceturtās novērtēšanas kārtas atbilstības ziņojumos par Latviju izdarītos secinājumus un ņemot vērā iepriekš minēto, GRECO secina, ka Latvija apmierinoši veikusi vai apmierinošā veidā izpildījusi kopumā deviņas no četrpadsmit rekomendācijām, kas minētas Ceturtās novērtēšanas kārtas ziņojumā.** Piecas atlikušās rekomendācijas joprojām nav ieviestas.
48. Proti, i., iv., vi., vii., viii., ix., xi., xii. un xiv. rekomendācijas ir ieviestas vai izpildītas apmierinoši. ii., iii., v., x. un xiii. rekomendācijas joprojām nav ieviestas.
49. GRECO atzīmē, ka Saeimas izpildes rezultāti ir diezgan neapmierinoši, jo kopš Otrā starpposma ziņojuma pieņemšanas 2017. gadā nav sasniegti taustāmi rezultāti dažās galvenajās rekomendācijās, proti, tiesiskais regulējums par lobēšanu, konsultāciju sistēmas ieviešana par ētikas jautājumiem, un kopumā – mērķtiecīgāki pasākumi interešu konfliktu novēršanai. Izskatīšanā atrodas atsevišķi likumprojekti, kuru mērķis ir uzlabot likumdošanas procesa caurskatāmību, kā arī palielināt parlamenta deputātu atbildību par ētikas pārkāpumiem, taču šie grozījumi vēl jāievieš praksē. GRECO atkārtoti rosina institūcijām veikt mērķtiecīgākas darbības šajā jomā.
50. Konstatēts progress saistībā ar rekomendāciju ieviešanu tiesu sistēmā. Ir pieņemti vairāki tiesību aktu grozījumi, kuru mērķis ir paplašināt un stiprināt Tieslietu padomes kompetenci tiesnešu iecelšanā, atkārtotā iecelšanā amatā un karjeras attīstībā, tādējādi ierobežojot izpildvaras un likumdevējvaras lomu šādos procesos. Ir ieviesti arī grozījumi (un papildu izmaiņas atrodas izskatīšanā), kas paredz pārskatīt disciplinārpārkāpumu noilguma termiņu attiecībā uz tiesnešu neatbilstošu rīcību. Veikti specifiski pasākumi, lai nodrošinātu apmācības prokuroriem par ētikas un integritātes jautājumiem. Atlicis viens līdz šim neatrisināts jautājums tieslietās, kas atrodas ieviešanas posmā: tiesnešu un prokuroru administratīvās imunitātes atcelšana. Lai arī 2016. gadā tika grozīta Satversme, paredzot Saeimas deputātu administratīvās imunitātes atcelšanu, šāda veida imunitāte, kas ir novecojis mehānisms, vēl joprojām piemērojama tiesnešiem un prokuroriem. Plānots ieviest atsevišķus daudzsološus grozījumus šajā jomā, taču jāsapaida to iestrāde likumā.
51. Ņemot vērā, ka piecas (no četrpadsmit) rekomendācijām vēl jāievieš, GRECO atbilstoši Reglamenta 31. panta 9. punktam lūdz Latvijas delegācijas vadītāju

iesniegt papildu informāciju par ii., iii., v., x. un xiii. rekomendāciju ieviešanu līdz 2019. gada 31. decembrim atbilstoši minētā panta 2.(i) daļai.

52. Visbeidzot, GRECO aicina Latvijas atbildīgās institūcijas iztulkot šo ziņojumu valsts valodā un padarīt šo tulkojumu pieejamu sabiedrībai.